

Vertrouwelijk

Bestuurlijke Rapportage

Onderzoek Project Autoverhuur

Onderwerp: Bestuurlijke Rapportage¹ burgemeester gemeente Tilburg

Auteurs: [REDACTED], brigadier van politie
[REDACTED], hoofdinspecteur van politie

Namens: Politie Zeeland-West-Brabant, Diensten Regionale
Recherche en Staf / Bestuursondersteuning

Status: Definitief

Datum: 7 februari 2017

¹ **Juridische grondslag informatiedeling**

Op grond van artikel 16 van de Wet Politiegegevens (WPG) kan, met het oog op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, in dit geval aan de burgemeester van de gemeente Tilburg, door de politie eenheid Zeeland-West-Brabant de in deze rapportage vermelde informatie worden verstrekt. De WPG stelt de ontvanger van deze informatie verplicht tot geheimhouding van al wat in deze rapportage aan informatie wordt gedeeld. Dit, behoudens voor zover een bij of krachtens de wet gegeven voorschrift tot verstrekking hiertoe verplicht, of de taak (van de burgemeester) daartoe noodzaakt (art. 7 lid 2 WPG).

Documentinformatie

Versiegeschiedenis

Versie	Versie datum	Samenvatting van de aanpassing	Gemarkeerde wijzigingen
1.0	December 2016	Samenstelling basisdocument.	
2.0	4 januari 2017	Aanpassing tot bestuurlijke rapportage.	
3.0	6 januari 2017	Aanpassing naar aanleiding van ingebracht commentaar.	
4.0	6 februari 2017	Toevoeging casus 1 t/m 4	

Distributie

Versie	Verzend datum	Naam	Afdeling / Functie
1.0	December 2016	██████████	Divisie Regionale Recherche / regionaal coördinator project 'autoverhuurbedrijven'
2.0	04-01-2017	██████████	Staf eenheid / Bestuursondersteuning Beleidsadviseur
3.0	06-01-2017	██████████	Divisie Regionale Recherche / regionaal coördinator project 'autoverhuurbedrijven'
4.0	06-02-2017	██████████	Divisie Regionale Recherche / regionaal coördinator project 'autoverhuurbedrijven'

Review commentaar

Versie	Wanneer	Wie	Functie
2.0	05-01-2017	██████████	Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), criminoloog

I Doel en Conclusie

Vanwege de rol die autoverhuurbedrijven en de door deze bedrijven verhuurde voertuigen in de georganiseerde criminaliteit in het bijzonder ook in de gemeente Tilburg spelen, is deze bestuurlijke rapportage samengesteld. Dit mede om het voornemen van het gemeentebestuur, de invoering van een vergunningsplicht voor in haar gemeente gevestigde bedrijven in de autoverhuurbranche, nader te onderbouwen. De invoering van een dergelijke vergunning biedt, vanuit het perspectief van de politie, naast een ondersteunende gelegenheid tot bestuurlijke interventie bij de bestrijding van ondermijnende (georganiseerde) criminaliteit, tevens mogelijkheden onderscheid te kunnen maken tussen bonafide en malafide (autoverhuur-)bedrijven. Deze rapportage beoogt, op basis van een presentatie van de resultaten uit het *project autoverhuur*², zoals dit op drie verschillende niveaus (bedrijf, auto en huurder) binnen de eenheid Zeeland-West-Brabant, in het bijzonder de gemeente Tilburg in 2016 heeft plaatsgevonden, een bijdrage te leveren aan de onderbouwing van deze bestuurlijke intenties.

II Begripsomschrijving

Autoverhuurbranche:

Deze branche bestaat uit bedrijven die met als bedrijfsactiviteit het verhuren en/of de shortlease van auto's in de registers van de Kamer van Koophandel staan ingeschreven of waarbij geconstateerd is dat dit bedrijf auto's verhuurd. De autoverhuurder stelt hierbij tegen betaling van een huurpremie een auto voor een bepaalde periode beschikbaar aan de huurder. De brancheorganisatie die hieraan verbonden is, is de BOVAG.

Malafide/ bedrijven:

In deze bestuurlijke rapportage worden bedrijven die bewust, 'als bij politie en justitie bekendstaande personen met criminele antecedenten' vanuit hun dienstverlening faciliteren, *malafide* genoemd / *als malafide gekwalificeerd*.

Dit houdt in, dat zowel de opzet in enge zin (*zelf strafbare handelingen plegen*) als ruim geïnterpreteerd (*bewust nalaten van handelingen, waardoor strafbare feiten kunnen plaatsvinden*) ertoe kan leiden, dat een bedrijf als malafide kan worden aangemerkt. Een autoverhuurbedrijf kan ook als malafide worden gekwalificeerd, zodra het niet alleen faciliteert, maar ook direct onderdeel uitmaakt van een zogenoemde 'criminele organisatie'. Hierbij is het van belang te onderkennen, dat een bedrijf ook slachtoffer kan zijn van criminelen en gedwongen of gemanipuleerd kan worden tot de door criminelen gewenste dienstverlening.

Bij een bewuste betrokkenheid van het bedrijf vanuit slachtofferschap wordt een dergelijk bedrijf nadrukkelijk niet als malafide aangemerkt.

Schematisch:

1. Onbewuste betrokkenheid	}	Malafide
2. Bewuste betrokkenheid		
a. Verwijtbare betrokkenheid in ruime zin		
b. Verwijtbare betrokkenheid in enge zin		
3. Slachtofferschap		

Een bedrijf wordt tevens als *malafide* aangemerkt, als er bedrijfsmatig ook andere criminele activiteiten plaatsvinden, zoals het witwassen van door middel van gepleegde strafbare feiten verkregen financiële middelen en het helen van door misdrijf verkregen goederen.

Project Autoverhuur:

Het door de politie-eenheid Zeeland-West-Brabant geïnitieerde project Autoverhuur heeft als doelstelling het verstoren van ondermijnende criminaliteit in het algemeen en criminele mobiliteit in het bijzonder. Coördinatie van dit project is belegd bij de Dienst Regionale Recherche. Via de Taskforce Brabant-Zeeland en het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) Brabant-Zeeland, zijn de direct betrokken overheidspartners en een aantal branche - gerelateerde organisaties, zoals het verbond van verzekeraars en de BOVAG bij dit project betrokken. In het kader van dit project worden bedrijven in de auto(verhuur)branche bezocht en integraal gecontroleerd op eventuele misstanden. In november 2016 is er vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie een subsidie van € 57.500,- voor de uitvoering van het project Autoverhuur in de Eenheid Zeeland-West-Brabant ter beschikking gesteld.

²(Voor)Onderzoek project Autoverhuur(bedrijven) politie Zeeland-West-Brabant, 2016.

III Aanleiding

Vanwege het landelijk uit talloze criminaliteitsonderzoeken blijkend veelvuldige en omvangrijke gebruik van huurauto's door criminelen is er in 2014, door het nationale Tactisch Afstemmings Overleg (TAO) van politie-recherchechefs besloten een project autoverhuur op te zetten. Doelstelling van dit landelijke project was het gebruik van huurauto's door criminelen terug te dringen.

In december 2015 is dit project in de autobranche ook in de politie-eenheid Zeeland-West-Brabant met het aanwijzen van een eenheidscoördinator autoverhuur van start gegaan.

Mei 2016 werd vervolgens een onderzoek naar de aard en omvang van de malafide autoverhuurbranche in de Eenheid Zeeland-West-Brabant gepresenteerd. De belangrijkste conclusie van deze studie is, dat de autoverhuurbranche in de eenheid Zeeland-West-Brabant in belangrijke mate '*malafide besmet*' lijkt en dat er op grotere schaal sprake is van bewuste facilitering van de georganiseerde criminaliteit.

Opvallend in deze studie was ook, het relatief grote aantal Tilburgse autoverhuurbedrijven. In totaal werden er in deze gemeente 54 auto verhuurende bedrijven geïnventariseerd.

Verder werd uit een in juni 2016 uitgevoerd onderzoek door het bureau Toezicht Rechtspersonen, Analyse, Controle en Kennisgeving (TRACK), van de dienst Justis van het Ministerie van Veiligheid en Justitie duidelijk, dat de kans op betrokkenheid van autoverhuurbedrijven bij criminele activiteiten binnen het bewakingsgebied van de politie- eenheid Zeeland-West-Brabant, 8 tot 10 keer groter is dan bij vergelijkbare bedrijven in de rest van Nederland.

IV Probleem/onderbouwing/knelpunten

Zoals eerder aangegeven zullen de resultaten van het project Autoverhuur op drie niveaus (bedrijven, auto's en huurders) worden beschreven. Hierna zal specifiek worden ingegaan op de resultaten van dit project voor zover het de gemeente Tilburg betreft. Ze zijn geactualiseerd tot 20 december 2016.

Bedrijven:

In de hele eenheid Zeeland-West-Brabant zijn tot dusver 43 autoverhuur gerelateerde bedrijven bezocht. Bij al deze bedrijven is er een connectie met criminaliteit aangetoond. Veelal ging het hierbij om het gebruik van huurauto's door criminelen. 14 bedrijven werden integraal gecontroleerd, vanwege aanwijzingen dat er sprake zou (kunnen) zijn van bewuste facilitering van criminelen. Bij al deze bedrijven werden er tijdens de controles, in meer of mindere mate, diverse, misstanden aangetoond.

Daarnaast zijn er 5 bedrijven aangepakt vanwege diverse strafrechtelijke verdenkingen. Het ging hierbij vooral om betrokkenheid bij de handel in verdovende middelen. Op bedrijfslocaties van drie autoverhuurbedrijven werden eveneens hennepkwekerijen aangetroffen. Op twee locaties werden vuurwapens gevonden en in één bedrijf troffen politiemensen zelfs explosieven aan. In ieder geval kunnen drie verhuurbedrijven in verband worden gebracht met strafrechtelijke onderzoeken naar witwassen en/ of de verdenking dat ze onderdeel zijn van een criminele organisatie.

Op dit moment zijn er nog diverse integrale controles (vier) en strafrechtelijke onderzoeken (twee) in voorbereiding bij het RIEC en de politie.

Tilburg: In de gemeente Tilburg zijn 13 bedrijven in de auto(verhuur) branche bezocht / gecontroleerd.

10 van deze bedrijven worden vanuit het project autoverhuur aangemerkt als malafide en komen voor in diverse lopende RIEC - en / of lopende strafrechtelijke onderzoeken. Zeven van deze bedrijven zijn integraal gecontroleerd, waarbij bij alle zeven misstanden zijn vastgesteld. Bij alle bedrijven konden er aanmerkingen worden gemaakt op de gevoerde boekhouding. Ten aanzien van één autoverhuurbedrijf is door de politie al eerder een bestuurlijke rapportage aan de gemeente Tilburg verstrekt, vanwege het aantreffen van verdovende middelen en met als doel over te kunnen gaan tot een tijdelijke sluiting van het bedrijfspand.

Drie van de gecontroleerde autoverhuurbedrijven zijn onderwerp van een onderzoek naar 'witwaspraktijken' en de heling van gestolen auto-onderdelen. Bij één bedrijf is documentatie aangetroffen die mogelijk in verband kan worden gebracht met activiteiten betreffende een extreme uitingsvorm van de islam. Bij een ander bedrijf zijn op een aan dit bedrijf te relateren locatie twee ondergrondse hennepkwekerijen ontdekt. Een aantal van deze verhuurbedrijven staan verder bij diverse verzekeraars bekend vanwege mogelijk verzekeringsfraude met schade / gestolen auto's.

Bij acht bedrijven viel verder op, dat de eigenaar / bedrijfsleider vanwege (eerdere) criminele antecedenten bekend was bij de politie. Daarnaast hebben van twee van de gecontroleerde bedrijven de eigenaren toegegeven dat zij wisten dat zij zaken deden met criminelen.

Auto's

Als eerder aangegeven worden huurauto's veelvuldig gebruikt bij diverse vormen van criminaliteit. Vooral de anonimiteit die het gebruik van een huurauto een crimineel kan verschaffen, lijkt hiervoor het belangrijkste argument. Sinds januari 2016 worden alle politieregistraties waarin huurauto's voorkomen door de politie Zeeland-West-Brabant met een speciale code gelabeld. Vanaf dat moment zijn er 537 registraties (van allerlei aard) in de politiesystemen vastgelegd waarin huurauto's een rol spelen. Daarnaast zijn er in de maanden juli, augustus en september van 2016 kentekens van huurvoertuigen van een aantal als malafide aan te merken autoverhuurbedrijven in het zogenoemde Automatic Number Plate Recognition systeem (ANPR) van de Nationale Politie opgenomen. Op basis van signaleringen van dit systeem volgden ook nog eens 437 registraties waarbij deze huurvoertuigen betrokken waren. In 30 gevallen bleek er sprake te zijn van de aanwezigheid van verdovende middelen en / of dat grondstoffen voor het maken van verdovende middelen werden vervoerd. Hierbij was er in zes situaties sprake van in loze ruimtes verstopte verdovende middelen en vier keer van een professionele (op basis van Algemene Douanewet strafbare) ingebouwde verborgen ruimten. Een maal heeft de controle van een huurvoertuig vanuit de ANPR geleid tot de vondst van een actief drugslaboratorium.

Specifiek voor de Tilburgse situatie is opvallend, dat er diverse meldingen van huurauto's in gebruik bij Tilburgse autoverhuurbedrijven bij de politie binnenkwamen, die betrokken waren bij criminele activiteiten en / of verdachte situaties elders in het land. (o.a. bij het aantreffen van een hennepkwekerij in Lemmer, Friesland)

Casus 1

Bij een integrale controle van een autoverhuurbedrijf waren op het moment van controle negen personen aanwezig waarvan er acht diverse criminele antecedenten hadden (met name op het gebied van de Opiumwet). Een van deze personen stond bekend als een prominent lid van de motorclub No Surrender. In de garage van het autoverhuurbedrijf bevond zich ook een Harley Davidson die in gebruik was bij No Surrender. Deze motor is door de belastingdienst vanwege financiële schulden van de eigenaar in beslag genomen. Tijdens de doorzoeking van het pand is daarnaast nog een hoeveelheid hennep aangetroffen waardoor dit pand later door de gemeente bestuurlijk gesloten is.

Casus 2

Een autoverhuurbedrijf was lastig toegankelijk omdat deze zich op de vijfde verdieping van een flat, in de woning van de eigenaar, bevond. De eigenaar zelf was op het moment van controle aanwezig in een ander autoverhuurbedrijf waar zich ook een groot deel van zijn administratie bevond. De locatie van zijn huurauto's was op het moment van de controle onbekend bij de verhuurder. Wel werd er in een garage onder aan de flat een Mercedes AMG met een cataloguswaarde van minimaal € 100.000,- met tijdelijke Duitse kentekenplaten aangetroffen. De eigenaar verklaarde later deze met contant geld in Duitsland te hebben aangeschaft maar niet te weten wie de huidige eigenaar van deze auto was. Deze auto is door de politie in beslag genomen.

Casus 3

Bij een autoverhuurbedrijf kregen we tijdens een integrale controle geen toegang tot een gedeelte van zijn locatie. Op een later moment zijn er op deze locatie die voor ons niet toegankelijk was twee ondergrondse hennepkwekerijen aangetroffen.

Casus 4

Bij een integrale controle op een internationaal bekend autoverhuurbedrijf is een momentopname gemaakt van het klantenbestand van huurders op dat moment. Hieruit bleek dat ook bij dit bedrijf een groot deel van de huurders (80%) criminele antecedenten had. Hierbij zaten ook huurders die in de internationale top van de motorclub Satudarah zaten. Ondanks de richtlijn vanuit het hoofdkantoor dat er geen contante betalingen meer geaccepteerd mochten worden was de aanwezige pinautomaat niet geïnstalleerd. Ook bleek dat briefjes van € 500,- als normale betaling werden geaccepteerd.

Huurders

Van in totaal 12 bedrijven is binnen de eenheid tot dusver de verhuuradministratie geheel of gedeeltelijk meegenomen en onderzocht. Hierbij viel op, dat gemiddeld 70% tot 100% van de huurders, met criminele antecedenten, in de politiesystemen bleken voor te komen. Deze percentages kwamen overeen met de door de politie gecontroleerde bestuurders in huurauto's. Van deze bestuurders had ook ongeveer 70% (landelijk) tot 90% (regionaal) criminele antecedenten. Een groot deel van deze personen, zo blijkt uit onderzoek, heeft geen looninkomsten uit reguliere arbeid, maar voorziet, op basis van eigen opgaven, in hun levensonderhoud op basis van enkel een (bijstands-) uitkering. Exacte cijfers op dit punt ontbreken op dit moment nog, maar vergen nader onderzoek.

In de gemeente Tilburg is van zes autoverhuur bedrijven de verhuuradministratie geheel of gedeeltelijk meegenomen en gecontroleerd. Uit de controles van deze administraties blijkt, dat een groot deel van de 'hurende klanten' criminele antecedenten heeft. Opvallend is hierbij de verwevenheid met diverse Outlaw Motorcycle Gangs (OMG) (Satudarah, No Surrender en Yellow Snakes). Bij de politie bekende leden van deze OMG's huren op grote schaal voertuigen bij autoverhuurbedrijven. Ook tijdens controles op huurauto's worden regelmatig OMG-leden gecontroleerd. Er werden tijdens al deze controles ook huurders zonder criminele antecedenten vastgesteld. Opvallend is dan weer dat er slechts één persoon/ huurder uit de controles naar voren kwam, die aangaf toerist te zijn.

V Afsluiting

De autoverhuurbranche voldoet aan bijna alle criminogene branchekenmerken. Dit wordt bevestigd door een economische analyse van deze branche. Het blijkt dat de branche enorm kwetsbaar is voor criminele invloeden. Het geleverde product, *de huurauto*, is dus kennelijk zeer interessant voor 'crimineel gebruik'.

Dit heeft er mogelijk, samen met de criminele mogelijkheden die een autoverhuurbedrijf kan bieden voor wat betreft 'witwaspraktijken' en de 'afscherming' van ander crimineel gedrag toe geleid dat er in deze branche een sterke verwevenheid tussen onder- en bovenwereld is ontstaan. Gezien bovenstaande resultaten een situatie die ook nadrukkelijk op de gemeente Tilburg van toepassing is.

Bovenstaande beeld wordt onder andere bevestigd in de navolgende wetenschappelijke onderzoeken en rapporten:

- Politieacademie; Onderzoek naar de werkwijze van de facilitator malafide autoverhuurbedrijf (Rosier, 2013)
- Vrije Universiteit Amsterdam; Autoverhuurbedrijf als facilitator van criminaliteit (Merwe, 2012)
- Vrije Universiteit Amsterdam; De aantrekkelijke autoverhuurbranche "voor boeven goed toeven" (Bell, 2011)
- Ondernijingsbeelden RIEC Zeeland-West-Brabant (2013, 2014)
- Diverse overige publicaties RIEC Zeeland-West-Brabant (onder andere Integraal Appèl, Autoverhuurbranche (2015))
- Nederlandse School voor Openbaar Bestuur; Ondernijning Ondernijnd, hoe het rijk meer ruimte kan maken voor een (boven) lokale aanpak van georganiseerde ondernijnde criminaliteit (2016)